

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

1991

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg

1) Productie / consumptie / export

1991			214
1991-01-04	PZC	PZ. Schelhaas: 'Zuivelboer krijgt het moeilijk, VUT-regeling'	
1991-01-04	RD	PZ. Schelhaas: 'wellicht 200.000 ton boter aan Sowjet-Unie'	
1991-01-15	DT	'Golfcrisis': 'Export naar Midden-Oosten loopt flinke klappen op'	
1991-03-16	LC	VVZM: tal veehouders is in jaar 2000 gehalveerd	nw
1991-03-23	LC	Politiek en Praktijk; Dir. De Vries en CDA'er vd Noord over Superheffing	nw
1991-03-26	LC	Nog lager melkquotum door uitspraak van Europees Hof	
1991-03-26	LC	Miedema CBTB voorz.: 'verbaast over SLOM-quotum voor nabestaanden'	
1991-04-26	LC	Zuivelfabriek vraagt om dispensatie superheffing	
1991-04-27	LC	Overschrijving superheffing kost boeren 80 mln gld.	nw
1991-04-30	LC	Te veel vet betekent voor boeren toch superheffing	
1991-06-19	PZC	PZ. Zuivelvoorraad – boter en melkpoeder – EG blijft groeien	
1991-06-19	DT	Zelfde onderwerp: Boterberg in Europa neemt opnieuw toe	
1991-07-16	PZC	PZ. '1990 geen best jaar voor zuivelsector'	
1991-07-17	PZC	Zuivelsector beleefde in 1990 een matig jaar	
1991-08-15	LC	Grote fraude met melk in Noord-Holland ontdekt	
1991-08-29	PZC	PZ. Kaasproductie met 4 pct toegenomen	
1991-09-30	LC	In forum Ir. J. vd. Ploeg: 'Zonnige toekomst voor <i>zuinige boer</i> '	nw
1991-10-31	LC	Nederland moet Italië voor Hof dagen vanwege quotering	nw
1991-11-18	LC	Friesland 31.710 ton leasemelk	

1991

Provinciale Zeeuwse Courant, 1991-01-04

Voorzitter Schelhaas van Produktschap wil VUT-regeling

Zuivelboer krijgt het moeilijk

SCHEVENINGEN (GPD) - Het inkomen van de melkveehouders is vorig jaar met ongeveer 45 procent gedaald. De grotere bedrijven zijn nog niet in de gevarenzones beland, bij de kleinere boeren is de grens langzamerhand bereikt. Dat zei voorzitter Schelhaas van het *Produktschap voor Zuivel* gisteren in zijn nieuwjaarsrede in Scheveningen.

Het aantal melkveehouders is met 4 procent gedaald tot 47.000. De bruto-opbrengst van de Nederlandse zuivelindustrie liep terug van f 11,9 miljard naar f 10,9 miljard en de opbrengst van de zuivelexport daalde van f 6,8 miljard naar f 6,2 miljard. Een melkprijs die 10 procent lager ligt dan vorig jaar en vleesprijzen die een grote duikeling hebben gemaakt, hebben gezorgd voor een drastische verlaging van het inkomen. De daling van de melkprijs werd vooral veroorzaakt door een aanzienlijke lagere prijs op de wereldmarkt: 30 procent minder dan een jaar geleden. Oost-Europa verscheen vorig jaar met veel boter en magere melkpoeder op de markt en mis was het.

Schelhaas vindt dat de Europese Commissie zich te veel heeft laten leiden door korte-termijnoverwegingen. Dat heeft bijgedragen tot onzekerheid. De Commissie verhoogde wel twee keer de subsidie op export van zuivel buiten de EG, maar de belangrijkste exporteur op die markt - Nederland - had daar gezien de langlopende contracten over het algemeen niet veel aan. Contracten werden er zelfs door verbroken. Een positief effect is uitgebleven.

VUT

Schelhaas pleitte voor een goede Europese VUT-regeling voor de kleine boeren in plaats van het kunstmatig bevoordelen van - te - kleine bedrijven. De melkveehouderij is geen soort sociale werkplaats. Daarom moeten er goede regelingen op EG-niveau komen om kleine melkvee-houders in staat te stellen hun bedrijfsvoering te beëindigen. Ook moet het de EG-zuivelboeren mogelijk worden gemaakt over te schakelen op bij voorbeeld recreatie en landschapsonderhoud. Het structureel verbeteren van de wél levensvatbare bedrijven komt hem voor als een betere investering in de toekomst.

De voorzitter van het produktschap verheelde in zijn nieuwjaarsrede niet, dat de jaren negentig moeilijk voor de Nederlandse zuivel worden. Sinds de superheffing (1984) is het aantal melkveehouders met 22 procent (13.000) gedaald en het aantal koeien met 26 procent. Een gezamenlijke en eendrachtige belangenbehartiging is daarom noodzakelijk. Hij riep de landelijke overheid in dat verband op daar in haar contacten met Brussel aan te denken.

Schelhaas deed verder een dringend beroep op de provinciale en lokale overheden de Nederlandse landbouw niet 'kapot te regelen'. „De Nederlandse zuivelsector speelt in de wereld een leidende rol. Maar bij de regelgeving in relatie tot de bescherming van milieu en natuur tellen de agrarische belangen soms nauwelijks nog mee”.

Schelhaas noemt de groeiende ergernis in de landbouw over de milieu-activisten terecht. „Deze groepen roepen bijna automatisch, zodra ze een half of onvoldragen rapport hebben ge-

lezen: dus moet de veestapel worden ingekrompen. Ze durven blijkbaar de zwakke landbouw wel aan, maar bij voorbeeld de machtige autolobby veel minder.”

Reformatorisch Dagblad 1991-01-04 ¹

PZ. Schelhaas: De vette jaren zijn voorbij

Nederlandse zuivel levert wellicht 200.000 ton boter aan Sowjet-Unie

(Van onze economische redactie)

SCHEVENINGEN - De vette jaren voor de Nederlandse zuivel zijn voorbij. De melkprijs daalde vorig jaar met 10 procent, wat mede tot gevolg had dat de inkomens met 45 procent daalden. De grotere bedrijven komen hierdoor gemiddeld genomen nog niet in gevaar, maar voor de kleinere „is de grens zo langzamerhand wel bereikt”, zo zei drs. H. Schelhaas, voorzitter van het *Produktschap voor zuivel*, gisteren in zijn nieuwjaarsrede.

Schelhaas voorziet dat de inkomens de komende jaren nog verder onder druk komen te staan. Toenemende zuiveloverschotten, stijgende milieukosten en vermindering van de EG-subsidies zijn daar de oorzaak van. Vergelijking met de landbouwcrises in 1880 en 1930 is echter niet op zijn plaats, zo meent Schelhaas.

Momenteel is de Nederlandse zuivel met de Sowjet-Unie in onderhandeling over de levering van een partij van 200.000 ton boter. Dat er eind 1990 in de EG weer in beperkte mate sprake was van overschotten (namelijk 250.000 ton boter en 350.000 ton magere-melkpoeder), is volgens Schelhaas in dit verband een aardige samenloop van omstandigheden. „Als het doorgaat, is het overschot per 1 april van dit jaar weer verdwenen”.

De boter vertegenwoordigt een waarde van f 1,5 miljard. Hoe hoog de prijs zal zijn die de Sowjet-Unie moet betalen, is nog niet bekend. Schelhaas: „Die zal in ieder geval heel laag zijn”. Een concreet bedrag is nog niet genoemd, maar het is niet uitgesloten dat de Sowjet-Unie voor minder dan f 100 miljoen de boter kan kopen. De boterleverantie moet dan ook worden beschouwd als voedselhulp, aldus Schelhaas.

Kaas

De grens voor kleine bedrijven ligt voor Schelhaas bij een bedrijf met 70 melkkoeien en een productie van 300.000 tot 400.000 kg melk per jaar. „Ik wil liever geen cijfers noemen. Maar er is een tendens die door zal gaan. Afgelopen jaar verdwenen er 2000 melkveehouders, er zijn er nog 47,000 over, in het jaar 2000 zullen we in de buurt van de 30.000 zitten”.

Oorzaken voor de terugslag die in 1990 is ingezet, zijn volgens Schelhaas het te hoge prijspeil in de voorgaande -goede- jaren. Dat had tot gevolg dat de export terugliep, met uitzondering van kaas. Bovendien geven de boterverkopen nog steeds een negatieve ontwikkeling te zien. In 1989 nam de consumptie met 10 procent af, vorig jaar was dat toch ook nog 5 procent. Ook niet onbelangrijk is de achterblijvende koopkrachtontwikkeling in de Derde Wereld, die ver-

1 Zelfde nw.-jaarsrede uit andere krant! Bron: digibron search zoeken op ‘Schelhaas’ ‘Produktschap’ ‘zuivel’;

gezeld ging van de opkomst van een verbetering van de eigen melkproductie. Alleen kaas deed het vorig jaar goed. De produktie nam met 4,1 procent toe.

De afbouw van de EG-subsidies is het gevolg van de GATT-onderhandelingen die tot een vrije wereldhandel moeten leiden. Schelhaas waarschuwt voor een te ver doorgevoerde liberalisatie van het landbouwbeleid. „Het is gevaarlijke demagogie om te stellen dat in de landbouw dezelfde economische wetten moeten gelden als in de rest van de samenleving. Het is zoiets als te zeggen dat een ongewapend man het best kan opnemen tegen een zwaarbewapend man in een moderne tank, alleen omdat beide mensen van hetzelfde vlees en bloed zijn”.

Oost-Europa

De Nederlandse zuivel houdt als de grootste exporteur van Europa de ontwikkelingen in Oost-Europa goed in de gaten. Na het opengaan van de grenzen is er door deze landen het laatste jaar onverwacht veel zuivel op de EG-markt afgezet. Omdat de produktie per koe er laag ligt, en die dus fors uitgebreid zou kunnen worden, werd gevreesd voor een nog grotere stroom zuivel uit deze landen. Schelhaas heeft echter de indruk dat het zo'n vaart niet zal lopen. Hij acht het niet uitgesloten dat de komende jaren de melkproductie in Oosteuropese landen zal dalen, omdat all-roundboeren ontbreken. „De communistische regimes zijn er in vele landen dus wel in geslaagd de zelfstandige boerenstand goeddeels te doen verdwijnen”.

Schelhaas pleit ervoor om Polen, Hongarije en Tsjechoslowakije – de landen die het dichtst bij de EG liggen – nu vast de verzekering te geven dat ze voor het jaar 2000 tot de Gemeenschap zullen worden toegelaten. De landbouwpolitiek in deze landen zou daar dan nu al op gericht kunnen worden.

Zwarte melk

Schelhaas verwacht dat de handel in zwarte melk, die tegen het einde van het vorige melkprijsjaar een grote vlucht nam, dit jaar minder zal zijn. Melkveehouders die hun melkquotum hebben overschreden, moeten over de te veel geleverde melk een boete betalen van 115 procent van de melkprijs. Om hieraan te ontkomen proberen ze de melk aan illegale melkhandelaars te leveren. In plaats van een boete ontvangen ze dan een paar dubbeltjes voor een liter melk.

Het Produktschap voor zuivel zegt juridisch al het mogelijke te hebben gedaan om de zwarte handel in de kiem te smoren. De verantwoordelijkheid voor de controle ligt nu bij het ministerie van landbouw.

Helemaal uit te bannen is de zwarte handel niet, verwacht het PZ-bestuurslid P. Blokland. „Al zijn alle deuren gesloten, dan nog kunnen er wel eens dieven binnenkomen”.

De Telegraaf 1991-01-15

Golfcrisis leidt tot torenhoge transportkosten

Export naar Midden-Oosten loopt flinke klappen op

door GEMMA BUTERS en THEO VAN DIJK

AMSTERDAM, dinsdag, De Nederlandse export naar het Midden-Oosten komt door de sterk toegenomen oorlogsdreiging in die regio onder steeds zwaardere druk te staan. Het wegvallen van de afzetmarkten in Irak en Koeweit, als gevolg van het VN-handelsembargo, be-

tekende voor sommige exporteurs al een gevoelige klap. Nauwelijks daarvan bekomen, dreigt nu de handel met het hele Midden-Oosten op z'n minst tijdelijk stil te vallen.

Exporteurs worden geconfronteerd met een reeks van problemen die variëren van onverzekerbare betalingsrisico's tot fiks opgelopen transportkosten, onder meer door gestegen brandstofprijzen, beperkter aanbod van laadruimte, torenhoge verzekeringspremies en langere aanvoer routes door sluiting van vliegvelden en havens in de Golf-regio.

[.....]

Van de agrarische produkten is zuivel veruit de belangrijkste categorie. Grote exporteurs als *Campina*, en *Friesland Frico Domo* kampen met transportproblemen naar het Midden-Oosten. Het gaat met name om melkpoeder en gecondenseerde melk.

Toch hebben ze een graantje kunnen meepikken van de oorlogsdreiging, doordat er flink is gehamsterd in de Golf-regio. Bovendien denkt de Zuivelbond FNZ dat er dit jaar 1 miljoen ton meer zuivel wordt geëxporteerd als gevolg van de toegenomen vraag uit Latijns-Amerika, Polen en de Sovjet-Unie.

L. Molewijk, exporteur van boteroliën, ziet het echter somber in. Hij behaalt zo'n 30 tot 40% van zijn totale omzet in de Golf-regio. „Als ik nu een lading naar Oman stuur, kan het best zijn dat de boot niet verder gaat dan Jordanië,” aldus Molewijk, die alle zendingen heeft gestaakt totdat er meer duidelijkheid is.

[.....]

Limburgsch Dagblad 1991-02-09

Boterberg

BRUSSEL – De Europese Gemeenschap gaat 200.000 ton boter aan de Sovjetunie verkopen. De boter komt uit de EG-voorraden en wordt tegen een sterk verlaagde prijs geleverd. Moskou betaalt voor de boter een prijs van 1.000 dollar per ton. De boter nog langer opslaan zou de Gemeenschap nog meer geld hebben gekost.

Zuivelzicht ca. 1991-03-01

Fraude met koeie-oren

Italiaanse melkveehouders hebben de afgelopen jaren op grote schaal gefraudeerd met koeie-oren. De boeren kregen subsidie op het slachten van melkkoeien, om daarmee de melkproductie te verlagen. Als bewijs moest van elk geslacht dier een oor worden ingeleverd. Uit onderzoek is gebleken dat veel boeren wel een oor afsneden en dat instuurden, maar dat ze de dieren niet hebben laten slachten.

Dit meldt het vakblad **Zuivelzicht** in Rijswijk. Volgens

de gegevens van het blad heeft het Italiaanse ministerie van landbouw na controle van 300 bedrijven vastgesteld dat in 90 procent van de gevallen is gefraudeerd. Het ging vooral om bedrijven die in 1987/1988 premies hadden ontvangen voor het afslachten van hun melkkoeien. Deze koeien bleken voor het grootste deel nog altijd melk te leveren.

Circa 90 procent van de officieel geslachte koeien liep met slechts een oor rond, zo stelde de politie bij razzia's vast. Het ontbrekende oor was afgesneden ten behoeve van de premie. In Italië wordt er van uit gegaan dat tot nu toe slechts het topje van de ijsberg is ontdekt. In totaal is 150 miljoen gulden uitbetaald aan "oorpremies". Desondanks werd in het jaar daarop in heel Italië het melkquotum fors overschreden.

VVZM: tal veehouders is in jaar 2000 gehalveerd

OOSTERWOLDE - Het aantal melkveehouders zal in het jaar 2000 niet meer dan 20.000 tot 25.000 bedragen, de helft van het aantal van nu. Dat zei gisteren dr. ir. Max Jellema, directeur van de *Vereniging voor Zuivelindustrie en Melkhygiëne*, op de jongerendag van de coöperatieve zuivelindustrie *De Zuid Oost Hoek* in De Zon in Oosterwolde. Hij leidde dat af aan het aantal kleine boeren dat geen opvolger heeft: 63 procent van de boeren met minder dan twintig koeien zal het bedrijf straks beëindigen.

Er zullen in 2000 bedrijven ontstaan met een gemiddelde van 500.000 kilogram melk. Nu is dat in het Noorden zo'n 300.000 kilogram. De Europese Gemeenschap zal afkoersen op zelfvoorziening. Dat houdt in dat de melkprijzen lager zullen worden en er voortdurend sprake van quotumkorting zal zijn. Jellema wees erop dat extensivering en kapitaalsverlies - investeringen in het verleden zullen niet rendabel kunnen worden gemaakt - ook onderdeel van de discussie zullen blijven.

Hij kwam tot deze conclusie, omdat volgens hem de vraag naar zuivel in West-Europa en de Verenigde Staten stagneert, in Oost-Europa vermindert en in Derde-Wereldlanden blijft steken of achteruit gaat. Melk is bovendien een kwetsbare grondstof, die in verband wordt gebracht met milieuproblemen.

„Melk”, zo zei hij. „wordt meer en meer slechts een grondstof voor een zich steeds meer concentrerende zuivelindustrie. De afstand tussen boer en leiding van het bedrijf zal steeds groter worden.” Men zal zich toegang verschaffen op de openbare kapitaalmarkt. „Melkgeld wordt steeds meer een afgeleide van de internationale situatie dan een doel van een zuivelindustrie, zoals dat nu het geval is.”

Voor het zover is wilden de jonge ZOH'-ers eerst nog even weten welke melkprijs hun eigen fabriek uitbetaalt. Directeur Jan Willem Koek zei dat wanneer Coberco 78.4 cent per kilogram betaalt, de ZOH in de buurt komt. „Reken daar maar op.” De particuliere zuivel in Nederland „Nestlé” betaalt volgens Jellema een prijs uit die overeenkomt met het resultaat van de vestiging. Dat houdt in dat de Nestlé-prijs in Nederland van fabriek tot fabriek kan verschillen. „Daarbij worden ook alle regionale factoren meegewogen.”

Slechter

Volgens Koek wordt de concurrentiepositie van de zuivelindustrie slechter door de opkomst van de imitatieprodukten en de frisdranken. Imitatieprodukten worden steeds beter, goedkoper en volgens de fabrikanten gezonder. De zuivel stelt daar in haar promotie-activiteiten weinig tegenover. De reclame voor boter, om een voorbeeld te noemen, spreekt helemaal niet aan, zo zei hij.

Kaas moet wel een sterk product zijn. Die afzet groeit nog steeds. Jongerenvoorzitter Tino Menken zei zelfs dat er voor 2000 nog ruimte was voor 17 procent meer kaas. Koek vindt ook de promotie van kaas onder de maat. De reclame kost hem nu 8 cent per kilogram, maar hij heeft er wel meer voor over, koek zei trouwens dat er wordt overwogen voor 'echte zuivel' een keurmerk in te voeren, net als men dat in de Verenigde Staten kent.

Over de toekomst van de Zuid Oost Hoek maakte Koek zich geen zorgen. Een organisatie zonder franje, flexibel genoeg om snel op de ontwikkelingen in te spelen - als morgen de

kaasmarkt in elkaar klappt zou zonder moeite alle melk kunnen worden verpoederd - en een grote betrokkenheid van leden, leveranciers en personeel. ,

Wat Willem Krol van Campina-Melkunie verbaasde is dat Brussel zich wel druk maakt over zaken van mededinging, maar de machtsconcentratie in de detailhandel haar gang laat gaan. Hij zei voorts dat Nederland zijn voorsprong op zuivelgebied aan het verliezen is. De toekomst is voor de onderneming met een goede marktpositie. Die hoeft niet per se groot te zijn. „Groter kan nooit het doel zijn.”

Leeuwarder Courant 1991-03-23

CDA'er Jan van Noord: 'prijs en quotum melk verlagen'

WORKUM - Politiek en praktijk liggen vaak ver uit elkaar.

Ook als het gaat om de discussie over de beperking van de zuiveloverschotten, zo bleek gisteravond tijdens een bijeenkomst in Workum. De meningen van Jan de Vries, directeur van zuivelcoöperatie De Goede Verwachting, en CDA-kamerlid Jan van Noord stonden lijnrecht tegenover elkaar. De eerste wil alleen de quota verlagen, de andere ook de prijzen beperken. De Vries moest erkennen dat het de politiek is die de prijs bepaalt.

De Vries vindt dat, om de productie te beperken, een al dan niet tijdelijke verlaging van de quota gewenst is en dat een verlaging van de prijs afgewezen moet worden. Laat staan dat een combinatie van beide acceptabel is. Van Noord wil het juist wel in die door De Vries met afgrijzen bekeken combinatie zoeken, want als de productie wordt beperkt, blijft de prijs op een hoog niveau en wordt het verschil tussen de EG-markt en de wereldmarkt te groot. Op den duur is dat dan weer funest voor de Europese en Nederlandse landbouw.

Een beetje daar tussenin schommelde het PvdA-kamerlid Servaes Huys die eerst het quotum wil verlagen met 2 procent, en daarna de markt haar werk wil laten doen. Dat betekent wel dat dan de grote bedrijven een betere overlevingskans hebben dan de kleine in economisch zwakke gebieden. Dat kan, aldus de socialist, dan weer worden opgevangen door middel van een zekere inkomenssteun.

Zo'n toeslag wordt door De Vries afgewezen, omdat die juist het inefficiënt boeren in de hand werkt. Het gaat er volgens hem om een efficiënte boerenstand te krijgen die, eventueel met een steun voor de productie, kan overleven. „Er moet gekozen worden tussen prijsverlaging of verdere quoterings. Want wanneer deze samen worden toegepast, is het funest voor de veehouder. Er valt te leven met minder melk voor een goede prijs, er valt niet leven met minder melk én een lagere prijs. Daar moeten we voor oppassen”, aldus De Vries.

Daalt de melkprijs naar wereldmarktniveau, zo'n 60 cent per kilo, dan is dat rampzalig voor de Nederlandse veehouderij, zo voorspelde De Vries. Voor die prijs kunnen slechts enkele grote boeren produceren. Een sterke koude sanering volgt en dat heeft weer gevolgen voor het platteland dat dan verpaupert. Andere landen als Amerika, waar nu voor 48 cent wordt gemolken, en Nieuw-Zeeland (30 cent) zullen de Nederlandse zuivel verpulveren. Waarom het daar zo goedkoop kan? De huisvesting is lang zo duur niet, de belastingen zijn fors lager en de arbeid is een stuk goedkoper. „In de strijd tegen deze landen zal Nederland zeker het loodje leggen”, aldus De Vries.

Weer vond hij de politicus Van Noord tegenover zich. „Het is een onderschatting van de Nederlandse melkveehouderij als je zegt dat ze de concurrentie met het buitenland niet aan kan. Dat kunnen we zeer wel. Een vergaande liberalisering van de handel kan best, als het maar op alle fronten gebeurt en gelijk opgaat.” Eerder had hij al laten weten dat de melkprijs best wel 15 cent per kilo naar beneden kan, „vooral als je kijkt naar wat er betaald wordt voor het leveringsrecht per kilo.”

Dat recht moet binnen een vrij Europa verhandeld kunnen worden. De Vries en Van Noord waren het daar over eens. De politicus verwacht dat die internationale quotumhandel in de toekomst juridisch niet te keren is. Wel zullen dan de prijzen voor die quota naar Nederlandse begrippen fors dalen.

Leeuwarder Courant, 1991-03-26

Nog lager melkquotum door uitspraak van Europees Hof

BRUSSEL (GPD) - Er dreigt een extra korting op de melkquota van 5 of meer procent te komen door een nieuw arrest van het *Europese Hof van Justitie*. Dit heeft namelijk bepaald dat nabestaanden van zogeheten slom-boeren ook recht hebben op een melkquotum. Slom-boeren hebben voor 1984 een contract met de overheid gesloten een tijdlang geen koeien te melken. Daar kregen zij een premie voor. Nu hun termijn is verstreken hebben zij recht op melkquotum. Overleden slom-boeren zouden geen quotum krijgen. Het Hof in Luxemburg heeft echter anders bepaald.

In de hele EG gaat het om 120.000 boeren, in Nederland om 9000. Samen molken zij 6,5 miljard kilogram melk. Tot dusver hadden deze boeren slechts 1 miljard kilogram geclaimd. Dat was al een probleem. Nu dreigt een nieuwe massa aanvragen van de erfgenamen. Het slomquotum moet nationaal worden geregeld. De EG heeft zelf geen melkrechten meer voor deze boeren.

Leeuwarder Courant 1991-03-26

Miedema, C.B.T.B. voorz.: verbaast over SLOM-quotum

LEEWARDEN - „Ik ben verbaasd over de uitspraak van het *Europese Hof van Justitie* om de Slom-boeren hun volledig quotum weer toe te kennen. Welk recht hebben zij eigenlijk om opnieuw te beginnen? Dat vraag ik mij af. Zij hebben destijds een vrijwillige overeenkomst met de overheid gesloten. Dat is een ondernemersbesluit geweest. Een andere ondernemer heeft destijds niet uitgebreid. Ook zijn eigen beslissing. Hij krijgt ook niet meer quotum, waarom een Slom-boer dan wel? Maar ja, mijn verbazing telt niet natuurlijk.” Pé Miedema, voorzitter van de veehouderijcommissie van de CBTB en lid van de afdeling *Veehouderij van het Landbouwschap*, is bepaald niet gelukkig met de uitspraak van het Luxemburgse Hof.

Hij schat dat de 9000 Nederlandse Slom-boeren een totaal melkquotum hebben van 135 miljoen kilogram melk. Dat komt neer op ongeveer 1,5 procent van het nationale quotum. Aangezien Brussel wil dat het toekennen van quotum aan Slomboeren nationaal wordt geregeld, zou de Nederlandse boer in plaats van de in Brussel voorgestelde 2 procent straks 3,5 procent moeten inleveren.

Miedema vraagt zich af waar die melk voor die Slomboeren vandaan moet komen. Bij de jongste onderhandelingen voor het nieuwe melkprijsjaar heeft de Europese Commissie vastgesteld dat er eigenlijk 4.5 procent te veel melk in de Europese Gemeenschap wordt geproduceerd. Voor die melk was geen voldoende afzet. De korting op de quota is toen op 2 procent gesteld.

Een hogere quotumkorting zou leiden tot een explosieve uitstoot van melkvee. De koelhuizen zitten al vol met vlees. Een extra uitstoot zou alleen tot nog hogere bergen leiden. De veeprijzen zijn mede daardoor op dit moment tot een minimum gedaald. Voor sommige nuchtere kalveren wordt helemaal geen prijs meer vastgesteld. Dat overziende heeft de Europese Commissie besloten de uitstoot van vee te beperken door het quotum niet te veel te laten zakken. Sommige landen hebben nationaal nog wat melkquotum uit te geven. Nederland heeft een reserve die volgens Miedema bijna is te verwaarlozen. Om dit probleem op te lossen zou je eigenlijk een soort braakregeling voor melkveehouders in het leven moeten roepen: premie betalen voor het niet produceren van melk. Miedema: „Over dergelijke zaken wordt in het Landbouwschap nu nagedacht. Je zou door middel van een vut-regeling melkquotum uit de markt kunnen halen. Eerlijk gezegd zie ik daar wel mogelijkheden voor, maar dan zal de overheid moeten bijspringen.”

Minister Piet Bukman van landbouw wil het Luxemburgse arrest eerst eens goed bestuderen, aldus zijn woordvoerder. Het aantal erfgenamen dat zich aandient zou nog wel eens kunnen meevallen, zegt hij. De erfgenamen moeten de Slom-quota ook echt zelf gebruiken. Ze zijn niet verhandelbaar.

EG-juriste Christine Boon bij de Europese Commissie in Brussel verwacht evenwel nog nieuwe processen over de verhandelbaarheid. Volgens haar heeft het Europese Hof al eerder bepaald dat ze precies dezelfde rechten toekomen als ‘gewone’ melkveehouders. Deze kunnen hun quotum met grond wel verkopen.

Leeuwarder Courant 1991-04-26

Zuivelfabriek vraagt om dispensatie superheffing

DEN HAAG - Kan het *Produktschap voor Zuivel* aan melkfabrieken afdracht van superheffing eisen, die nooit door boeren is betaald, bij voorbeeld omdat zij failliet zijn gegaan? Die principiële vraag stond gisteren centraal voor het college van beroep voor het bedrijfsleven in Den Haag. Zuivelfabriek *De Twee Provinciën* te **Gerkesklooster** en de *Melkunie* te **Woerden** gingen daar in beroep tegen de aanslag superheffing die hen is opgelegd door het product-schap. Ook voor vele andere zuivelfabrieken speelt deze kwestie.

De *Twee Provinciën* zit met een bedrag van f450.000 aan superheffing, die zij nooit heeft kunnen innen van een boer. De *Melkunie* zit met hetzelfde probleem. Het Produktschap vindt nu dat de fabrieken die bedragen moeten ophoesten. De fabrieken weigeren dat. Niet de kopende coöperatie dient het incasso-risico te dragen van niet verhaalbare superheffing, maar het produktschap of de *Europese Gemeenschap*, aldus de fabrieken. Zij vinden bovendien dat het Produktschap of de EG te allen te alle tijde de de incassokosten moeten betalen, die fabrieken maken om superheffing te innen van moeizaam of niet betalende boeren.

Tijdens de zitting bleek grote verwarring over een brief van de minister van landbouw, die in het kader van deze procedure aan het college is geschreven. Daarin staat: „De heffing zal uiteindelijk door de producent moeten worden betaald. Slechts in geval van een overmachtssituatie wordt van deze hoofdregel afgeweken. In die gevallen kan de koper verzoeken om dispensatie van betaling van heffing .

Kijk eens aan zei mr. Paul Mazel namens *De Twee Provinciën*. Er is dus blijkbaar een regeling, waar wij nooit van hebben geweten. Een regeling die in dit geval uitkomst zou kunnen bieden voor de zuivelfabrieken. Want is er niet juist in situaties waarin de fabrieken geen kans zien om verschuldigde melkheffing te innen, sprake van overmacht, zodat dispensatie kan worden verleend? De vertegenwoordigers van het ministerie en van het produktschap stonden met de mond vol tanden.

Met de rechters van het college is nu afgesproken dat het ministerie de voornoemde dispensatieregeling beter in de steigers zet en vervolgens de gevallen waartegen, *De Twee Provinciën* en de Melkunie in het geweer zijn gekomen, aan die regeling toetst. Wellicht kan de kwestie zo in der minne worden geschikt. Zo niet, dan doet het college alsnog een uitspraak.

Leeuwarder Courant 1991-04-27

Veehouders betalen aan superheffing 80 miljoen

RIJSWIJK (ANP) - De Nederlandse melkveehouders moeten over het afgelopen melkjaar ongeveer f80 miljoen superheffing betalen. Volgens een schatting van het Produktschap voor Zuivel in Rijswijk hebben de melkveehouders omgerekend circa 97 miljoen kilo melk meer geproduceerd dan op grond van het nationale quotum was toegestaan. Die hoeveelheid staat ongeveer gelijk aan de jaarproductie van 16.000 koeien.

De zuivelproducenten in de EG zijn gebonden aan een bepaald melkquotum. De Nederlandse melkveehouders mogen gezamenlijk ruim 11 miljard kilo produceren. Wordt de toegestane hoeveelheid overschreden, dan moet over elke teveel gemolken kilo melk een boete (superheffing) worden betaald. Over het afgelopen melkjaar bedroeg de superheffing 115 procent van de Europese richtprijs, oftewel 82 cent per kilo.

De omvang van de totale Nederlandse melkproductie wordt vastgesteld op grond van het aantal kilogrammen en het vetgehalte van de melk. Volgens adjunct-secretaris F. Kuiper van het produktschap is het met name aan het hoge vetgehalte van de melk te wijten dat het quotum is overschreden. „Als je kijkt naar het aantal kilogrammen, dan zitten we zelfs onder het quotum. Maar omdat het vetgehalte moeten doorberekenen, komen we er ruim boven.”

In het melkjaar 1989/1990 moesten de Nederlandse melkveehouders f65 miljoen superheffing betalen. Toen bedroeg de heffing echter nog 100 procent van de Europese richtprijs. De superheffing moet per 1 juli worden betaald aan Brussel. Het definitieve cijfer van de overschrijding dient voor 15 mei te zijn vastgesteld. Kuiper sluit niet uit dat dit cijfer nog wat hoger komt te liggen dan de voorlopige schatting.

Leeuwarder Courant 1991-04-30

Te veel vet betekent voor boeren toch superheffing

Friese melkplas 50 miljoen kilo kleiner

LEEUWARDEN - Een forse overschrijding van het vetpercentage heeft de Friese melkveehouders toch nog een flinke rekening voor superheffing bezorgd. Over het afgelopen melkjaar zijn de Friese boeren ongeveer f16 miljoen aan superheffing verschuldigd, ondanks dat de totale melkplas van de zuivelcoöperaties bijna 50 miljoen kilogram kleiner van omvang was. Het vetpercentage ligt echter gemiddeld zo'n 0,15 procent hoger dan is toegestaan. Bij overschrijding geldt een omrekeningsfactor in kilogrammen melk, waarvoor de zuivelcoöperaties superheffing zijn verschuldigd, die wordt verrekend met de betrokken boeren.

De coöperatie *Friesland Frico-Domo* is met ongeveer f11,5 miljoen het meeste verschuldigd aan superheffing. De melkaanvoer lag wel 36 miljoen kilogram lager, maar door de zogenoemde vetcorrectie kwam Friesland Frico/Domo toch op een quotumoverschrijding van 14 miljoen. Voor elke kilogram te veel moet 82 cent superheffing worden betaald.

De Goede Verwachting in **Workum** denkt tegen de f2 miljoen af te moeten dragen aan superheffing. De onderschrijding van 5 miljoen kilogram kan bij lange na niet het hogere vetgehalte compenseren. Door het hogere vetpercentage moet *De Goede Verwachting* ruim 7 miljoen kilogram bijtellen.

De zuivelcoöperatie *Twee Provinciën* in **Gerkesklooster** verwacht over een hoeveelheid van 1 miljoen kilogram zo'n f820.000 superheffing kwijt te zijn. De *Zuid Oosthoek* in **Oosterwolde** houdt rekening met een overschrijding van 1,75 miljoen kilogram en een superheffingsboete van ruim f1.4 miljoen. *Huisternoord* in **Oudwoude** draagt f88.000 af vanwege een overschrijding van in totaal 107.000 kilogram. Ook hier was het vetgehalte de boosdoener, al week *Huisternoord* met 0,09 procent als enige sterk af van de gemiddelde stijging van het vetpercentage.

Onvoordelig

De melkveehouders hebben duidelijk meer greep op het in toom houden van de omvang van de melkplas dan op de groei van het vetpercentage. Dat is onvoordelig, zowel voor de boer als voor de coöperatie. De laatste partij moet namelijk meer belang bij liters, dan bij vet dat vooral afgezet moet worden in boter. Uit de melk halen de zuivelcoöperaties veel liever eiwit, waar de veel beter lopende kaasprodukten mee gemaakt kunnen worden.

De fokresultaten van het afgelopen decennium hebben echter naast een hogere melkproductie per koe ook geresulteerd in een hoger vetgehalte. Bovendien hebben de melkveehouders de laatste jaren ruwvoerders van uitstekende kwaliteit kunnen winnen, waarmee het melkvee tot

goede produktieresultaten gebracht kon worden. Ook het eiwitgehalte is overigens daarmee omhoog gegaan.

De zuivelcoöperaties hopen erop dat melkveehouders kans zien om het nog steeds omhoog lopende vetpercentage van de melk kunnen om te buigen. Eerder hebben de zuivelfabrieken met heffingen en toeslagen de boeren ook al zover gekregen om minder in de zomer en meer in de winter te melken.

Vroeger gold het vetpercentage als de belangrijkste factor voor de uitbetaling van de melk, nu is het eiwitgehalte daaraan nevens geschikt gemaakt. Met een andere verhouding tussen eiwit en vet zou een verdere verhoging van het vetgehalte misschien afgeremd kunnen worden.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1991-06-19

Zuivelvoorraad – boter en melkpoeder – EG blijft groeien

RIJSWIJK (ANP) - De voorraden boter en melkpoeder in de EG groeien nog steeds in snel tempo. Dat blijkt uit cijfers van het *produktschap voor Zuivel* in Rijswijk.

Tussen half mei en half juni nam de voorraad boter toe van bijna 354.000 ton naar ruim 380.000 ton. Een jaar geleden bedroeg de voorraad nog 107.000 ton.

De voorraad mager melkpoeder steeg tussen half mei en halfjuni van circa 459 000 ton naar circa 472.000 ton. Een jaar geleden bedroeg de poedervoorraad eveneens 107.000 ton.

Volgens voorzitter H Schelhaas van het produktschap is „de snelle groei wel aanleiding tot enige zorg, maar is er nog geen reden voor paniek”. De aanvoer van boter en melkpoeder ligt in mei en juni traditiegetrouw hoger dan in andere maanden van het jaar, aldus Schelhaas, die tekenen ziet dat de markt weer aantrekt..

De Telegraaf 1991-06-19

Boterberg in Europa neemt opnieuw toe ²

Van onze economische redactie

RIJSWIJK, De Europese boterberg is weer snel groeiende. Tussen half mei en half juni nam de voorraad boter toe van bijna 348.063 ton naar ruim 387.258 ton. Een jaar geleden bedroeg de voorraad nog 107.000 ton.

De produktschapvoorzitter zegt te verwachten dat de omvang van de voorraden in de herfst zijn hoogtepunt zal bereiken en daarna zal afnemen. Volgens hem zijn er duidelijk tekenen dat de Markt weer aantrekt.

De export van melkpoeder naar Venezuela en de Sovjet-Unie vertoont een stijging, terwijl ook de uitvoer naar het Midden-Oosten weer op gang komt. Wat de export van boter betreft is

2 Als voorgaande; beetje rommelig stuk met iets andere waarden. (ZHN.)

de hoop gevestigd op het contract met de Sovjet-Unie voor de levering van 200.000 ton, aldus Schelhaas.

Dat blijkt uit cijfers van het produktschap voor Zuivel in Rijswijk.

De voorraad mager melkpoeder steeg tussen half mei en half juni van circa 424.480 ton naar circa 467.506 ton. Een jaar geleden bedroeg de poedervoorraad eveneens nog maar 107.000 ton.

Volgens de voorzitter van het Produktschap voor de Zuivel, H. Schelhaas, is er nog geen reden tot paniek. De aanvoer van boter en melkpoeder ligt in mei en juni traditiegetrouw hoger dan in andere maanden van het jaar, aldus Schelhaas.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1991-07-16

1990 geen best jaar voor zuivelsector

RIJSWIJK - Voor de zuivelsector was, na voorgaande goede jaren, 1990 geen best jaar. Door een 10 procent lagere melkprijs en lagere vleesprijzen daalden de inkomsten van melkveehouders gemiddeld met 45 procent. Dat meldt het *Produktschap voor Zuivel* in het dinsdag verschenen jaarverslag.

Volgens het schap werd voor de kleine bedrijven „de grens langzamerhand wel bereikt”. Naar verwachting zullen de komende jaren, ook door de uitkomsten van de onderhandelingen over de wereldhandel (**GATT**), de inkomens verder onder druk komen. Bovendien zullen de milieu-uitgaven stijgen. Op langere termijn blijft de concurrentiepositie van de Nederlandse sector echter sterk. Het aantal melkveehouders daalde vorig jaar met 4 procent naar 47.000. De melkaanvoer daalde 1 procent. De kaassector, goed voor de helft van de melkverwerking, zag de productie en de afzet stijgen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1991-07-17

Zuivelsector beleefde in 1990 een matig jaar

[.....]

Het aantal melkveehouders daalde vorig jaar met vier procent naar 47.000. [...] De afzet van consumptiemelk steeg 1 procent. De productie van vol melkpoeder daalde 12 procent.

In de EG traden, vrij onverwacht, opnieuw zuiveloverschotten op. Eind vorig jaar was bij de zogeheten interventiebureaus 250.000 ton boter en 335.000 ton magere melkpoeder ingeleverd, tegen eind 1989 bijna niets. De prijzen op de wereldmarkt daalden gemiddeld 30 procent. De werkgelegenheid in de Nederlandse zuivelsector bleef met circa 18.600 werknemers stabiel.

Huiszoeken na 'spitwerk' van AID

Grote fraude met melk in Noord-Holland ontdekt

ALKMAAR (GPD) - De *Algemene Inspectiedienst* (AID) van het ministerie van landbouw heeft gisteren op last van de Alkmaarse officier van justitie mr. C. Bosscher-Boon op zeven plaatsen in Noord-Holland administraties in beslag genomen van melkveehouders. De invallen hadden plaats in Beemster, Schermer en Zaandijk. Justitie verdenkt de veehouders van ontduiking van de superheffing op melk. De oplichting zou in de miljoenen guldens lopen.

Bij de huiszoeken waren twintig ambtenaren van de AID betrokken, drie rechter-commissarissen en zeven hulpofficieren van justitie. Er zijn nog geen aanhoudingen verricht. Bij fraudesaken is het gebruikelijk dat eerst 'spitwerk' in administraties wordt gedaan. Een administratiekantoor in Sint Pancras moest de boekhouding van de veehouders aan de AID meegeven. Het kantoor op zichzelf is geen verdachte in deze zaak.

De zaak waarvan de veehouders worden verdacht loopt al twee jaar. De invallen zijn niet het gevolg van tips van buitenaf, maar maken naar verluidt deel uit van het actieve opsporingsbeleid dat de AID zelf voert. Daarbij zijn ook de kentekens nagetrokken van niet officiële melkophaalwagens die niet op zuivelfabrieken in de buurt rijden.

Over de grens

De betrokken veehouders leverden hun gewone quotum rechtstreeks aan de fabriek. De 'zwarte melk' - dat is melk die wordt geproduceerd en verhandeld buiten het quotum om dat aan de melkveehouder is toegestaan - is vermoedelijk voor een deel, maar mogelijk zelfs geheel, over de grens gebracht.

Uit doorgaans betrouwbare bron werd gisteravond vernomen dat de 'zwarte melk' naar België zou zijn gegaan. De betrokken veehouders zouden zeker van elkaars activiteiten op de hoogte zijn geweest. Mogelijk is er zelfs een samenwerkingsverband voor opgericht.

In het verleden is de handel in zwarte melk al vaker aangepakt. De markt daarin floreerde al vanaf 1988. Vorig jaar werd door de toenmalige minister Gerrit Braks van landbouw voor de AID de mogelijkheid geopend om veehouders op te sporen die aan niet-geregistreerde kopers melk leveren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een officiële registratie bij het *Produktschap voor de Zuivel*, die een lijst van goedgekeurde kopers van melk bijhoudt. Niet-geregistreerde kopers mogen geen melk ontvangen en boeren mogen hen geen melk leveren.

Kaasproductie met 4 pct toegenomen

DEN HAAG (GPD) - De kaasproductie in Nederland is in de eerste zeven maanden van dit jaar met vier procent gestegen. Het binnenlandse verbruik groeide met 2,8 procent en de export naar landen in de EG met zeven procent.

Dit heeft voorzitter Schelhaas van het *Produktschap voor Zuivel*, woensdag bekend gemaakt.

De stijging van de export van Nederlandse kaas naar de voormalige DDR steeg met. 10.000 ton, Schelhaas verwacht dat in de nabije toekomst ook andere Oostbloklanden Nederlandse kaas gaan importeren. De export van Nederlandse boter steeg in het eerste halfjaar explosief, met 40 procent. Dit dank zij enkele grote orders uit de Sovjet-Unie. Worden deze orders niet meegerekend dan is slechts sprake van een beperkte groei, aldus Schelhaas. De boterberg binnen de EG nam toe van 150.000 ton vorig jaar augustus tot 380.000 ton nu. Schelhaas verwacht dat de voorraden tegen het einde van dit jaar enigszins zullen dalen..

Leeuwarder Courant 1991-09-30

'Zonnige toekomst voor zuinige boer'

Onderzoek landbouwuniversiteit Wageningen

STAVOREN -, „De sunige boer hat de takomst” Boeren die niet kapitaalsintensief werken, een zuinige veebezetting en dito krachtvoerdosering aanhouden en die ook weinig kunstmest strooien zullen na de trendbreuk die zich nu in de landbouw aftekent gunstige perspectieven hebben. Dat zei **dr. Jan van der Ploeg** (Landbouwuniversiteit Wageningen) zaterdag in Stavoren tijdens een forumdiscussie over de toekomst van de Friese boer.

Ir Van der Ploeg publiceert binnenkort de resultaten van een jaren durend onderzoek naar de sociale positie van de Friese boer. Het is volgens Van der Ploeg volstrekt niet reëel en overigens ook historisch onjuist de boer als slachtoffer te bestempelen van de huidige situatie in de Europese landbouw. „De Fryske boer hat noch genóch earmslach”, aldus de geleerde. Hij onderscheidt na uitgebreid veldwerk zuinige boeren, grote boeren, intensieve boeren en koweminsken”.

Dit onderscheid is niet folkloristisch maar werkt door in opmerkelijk uiteenlopende bedrijfsresultaten, aldus Van der Ploeg. Als spectaculaire uitkomst van zijn onderzoek noemde hij de prognose, dat er in Friesland plaats is voor 10.000 'sunige boeren' die goed verdienen tegen slechts 5000 'grutte' of 'yntensive' boeren. Die laatste categorieën smijten verhoudingsgewijs met stikstof - met alle milieurisico's van dien - en maken ook nog veel langere dagen om behoorlijk aan de kost te komen.

Landbouwgedeputeerde Kobus Walsma stelde dat GS-veel belangstelling hebben voor de Wageningse studie, die is verricht in samenwerking met het accountantskantoor CCLB. Walsma's voorkeur voor het werven van boeren uit Zuid-Nederland voor de kleibouwstreek en de overigens afgemeten provinciale steun voor glastuinbouw en bio-industrie kon Van der Ploeg niet bekoren. „De griene romte wurdt goud wurdich. De konsumint freget hieltyd mear om skjinne produkten. Jou dérom de romte aan de sunige boer en beskermje it Fryske kwotum fan 1,8 miljard mingel molke.”

Het forum, bijeengeroepen door de Stifting Slach by Warns, werd flink onder vuur genomen door kleine boeren en boerinnen die weinig fiducie hebben in het huidige landbouwbeleid en in de houding van de standsorganisaties. Opvolgers zijn er in Friesland genoeg, maar met de huidige quotumprijs van f 4 per liter is er geen beginnen aan, zo werd gezegd.

Een pleidooi om bij quotumkortingen de kleinere melkveehouders te ontzien, werd door Friese Mij-bestuurder Lambertus Hylkema vierkant afgewezen. Hylkema keerde zich ook tegen een verlegging van de Brusselse geldstroom naar arm Zuid-Europa prijsverlagingen ten gunste van de Derde Wereld en tussentijdse verscherping van het mestbeleid door het rijk. Hij stemde wel in met de brede kritiek op de hoge quotumprijs van dit ogenblik. „Der sitte wat mear neidielen as foardielen oan.”

Lecuwarder Courant 1991-10-31

Nederland moet Italië voor Hof dagen vanwege quotering

JAN LOONEN VAN CAMPINA IN SNEEK:

SNEEK - Italië zou voor het Europese Hof van Justitie in Luxemburg moeten worden gedaagd om het land te dwingen tot een correcte toepassing van de melkquotering. Nederland heeft sinds de invoering 25 procent van de melkproductie ingeleverd, maar Italië nog niets. „Ook Griekenland, Spanje en Portugal doen nog steeds alsof er van een EG-quotumregeling geen sprake is”, zo betoogde gisteravond Jan Loonen, vice-voorzitter van de zuivelcoöperatie Campina-Melkunie, op een Rabobijeenkomst in Amicitia in Sneek.

Loonen, die ook bestuurslid is van het *Produktschap voor Zuivel*, meent dat het vaststaat dat de recente quotumkorting die landbouwcommissaris Ray MacSharry heeft opgelegd (ruim 2 procent) volstrekt overbodig zou zijn geweest wanneer de regeling overal goed was toegepast. „Het quotumstelsel kost Nederland nog een keer de kop”, zei hij. De quota zijn hier zo duur geworden dat de jonge veehouder op enorme kosten wordt gejaagd.

Sinds de invoering van de verplichte vermindering van de melkproductie in 1984 heeft Nederland 25 procent melk ingeleverd. Italië, waar ruim 7 procent van de melk in de EG wordt geproduceerd, heeft er nog niets aan gedaan. In de EG is sinds 1984 de produktie met 7 procent gedaald, buiten de EG is de produktie 8,5 procent gestegen. De EG verliest dus een deel van de mark in derde landen en met name Nederland is daar de dupe van, aldus Loonen.

Niet veel zorg

Er staat de melkveehouderij nog meer te wachten. MacSharry wil de quota nog verder terugdringen en de kleine boeren in de EG bevoordelen ten koste van de grotere boeren. Harm Schelhaas, voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, zei dat de boeren zich maar niet te veel zorgen moeten maken over die plannen, die mogelijk volgend jaar mei officieel zullen worden.

De scherpe kantjes worden eraf geslepen. Dat is punt één. „Als je vervolgens”, zo zei hij desgevraagd, „kijkt naar de praktijk van de laatste tien jaar dan moet je constateren dat de schade voor de zuivel wel wat zal meevallen”.

Nederland wordt een adempauze gegund. Die moet worden benut door een tweede tak aan te trekken, het bedrijf uit te breiden, zorg aan de kwaliteit van melk en kaas te besteden, de marktpositie te versterken, het milieuprobleem op te lossen en zeker als het om Friese melkveehouders gaat niet te bang voor de toekomst te zijn.

Schelhaas voorspelde wel dat de melkprijs de komende jaren geleidelijk lager zal worden. Dat wat voor hem aanleiding om te pleiten voor meer samenwerking tussen de drie grote zuivelondernemingen in ons land: Friesland Frico Domo (*Noord-Nederland*), Coberco en Campina-

Melkunie. Dat kan de positie van de Nederlandse zuivel in de EG versterken. Loonen ziet liever een prijsdaling dan een verdere korting van het quotum.

Forumvoorzitter Rinte Zijlstra zei dat er in het jaar 2000 een harmonische samenwerking tussen Friesland Frico Domo en de vier vrije zuivelcoöperaties van Friesland zal zijn. Er wordt volgens hem nog steeds inhoud gegeven aan het rapport dat hij en Marcus Beetsma hebben geschreven en waarin zij aandringen op een samengaan van de hele Friese zuivel. Dat zou een besparing opleveren van maximaal 90 miljoen.

Voor Coberco-directeur Johan Plageman staat het vrijwel vast dat de Nederlandse zuivelindustrie zich straks niet meer moet beperken tot zuivel alleen. Men zal worden gedwongen een breder pakket voedingsmiddelen op de markt te brengen.

Loonen pleitte voor een systeem waarbij de leden wat melkgeld laten zitten in hun coöperatie. Die kan haar eigen vermogen dan wat op peil brengen en dat is nodig voor het ontwikkelen van nieuwe producten. Als Campina-Melkunie haar produkten met een hoge toegevoegde waarde met 1 procent wil laten groeien kost dat 750 miljoen.

De noordelijke zuivel - zeker de vrije fabrieken - maakt vooral kaas. Dat heeft de laatste jaren tot een goede melkprijs geleid. Loonen zette evenwel zijn vraagtekens bij deze eenzijdige productie. In Duitsland dringt de concurrentie op. Daar wordt volgens hem ontzettend veel in kaasfabrieken geïnvesteerd. Een prijsdaling moet je derhalve op den duur niet uitsluiten.

Fabrieken met een groter assortiment staan er beter voor, zo zei hij. Tot dusver is het zo dat fabrieken die het niet meer kunnen bolwerken en willen fuseren vrijwel moeiteloos door de grote coöperaties worden opgenomen. Als die vraag straks weer wordt gesteld zou hij die niet direct met 'ja' willen beantwoorden.

Kaas blijft voor Schelhaas ook de komende jaren een produkt met een goede toekomst. De vraag stijgt nog steeds, zeker in het Oostblok. Van belang is dat de kaasafzet het voor een groot deel zonder export-restituties af kan.

Leeuwarder Courant, 1991-11-18

Melkprijs ruim 1,5 cent hoger.

Friesland 31.710 ton leasemelk

LEEUWARDEN - De melkprijs voor de boeren valt dit jaar gemiddeld ruim anderhalve cent hoger uit dan vorig jaar. Dat kan worden afgeleid uit een overzicht van het *Produktschap voor Zuivel*. De zuivelwaarde - de index voor de opbrengst van zuivelprodukten - komt dit jaar op 67,30 cent per kilogram melk uit. Dat is aanmerkelijk hoger dan vorig jaar. Het verschil komt overeen met 1,5 cent per kilogram melk. Een boer met een gemiddeld quotum zal dit jaar ongeveer f 4200 meer beuren.

[.....]

Verhuur

In Nederland werd dit jaar 297.549.000 kilogram melk verhuurd. In Friesland ging het om 31.710.000 kilogram, 10,7 procent van het totale leasen in ons land. Alleen in Overijssel (14,6 procent), Gelderland (18,9) en Noord-Brabant (12) was het leasen meer in trek. Van die

31.710.000 kilo bleef 26.237.000 kilo in Friesland zelf. Groningen was met 1.769.000 kilo de beste klant, gevolgd door Drenthe, Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant. Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

De Friese boeren huurden meer quota dan ze verhuurden: 33.102.000 kilo tegen 31.710.000 kilo. Flevoland was de grootste leverancier na de boeren uit Friesland zelf. Daarna komen Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland. Groot is het aantal kilogrammen met 'onbekende' herkomst: 2.752.000.